

15. Oktober

UKA 2020/192

Uunga siunnersuut: Danskisut innuttaassuseqarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat peqquneqarnissaannut akuerissagaat pillugu Inatsisartut aalajangiinerat.

(Suliffeqarnermut, Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq / Naalakkersuisoq for Arbejdsmarked, Forskning og Miljø)

Partii Naleraq sinnerlugu naatsumik Danskisut innuttaassuseqarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat peqquneqarnissaannut akuerissagaat pillugu Inatsisartut aalajangiinissamut siunnersuut oqaaseqarfigissavarput.

Nunarput Naalangaaffinngornissamut ingerlatillugu, tunngaviumik inatsiseqalernissamut suliat ingerlapput. Ullumikkumut nunasiaataanerup ataani, nunap inoqqaavi immikkuullarikkaluartut suli immikkut nalunaarsorneqarnissaannut nunatsinni suliaqartoqanngilaq.

Qinersinissamut inatsit maanna sammileruttoripput, una peqqusissut aamma qaqqinneqarpoq. Naleqqamiit tamanna pingaarnersuineq eqqarsaartigalugu neriuutiginaraluarpoq Naalakkersuisut nammineerlutik peqqusissummut aaliangiussinissamut utertitsinissaat.

Tassami nunatsinni suli periarfissaanngilaq innuttaassuseqartitsilernissaq, ajoraluartumik. Taava qanoq pineqassappat ullumikkut Danskisut innuttaassuseqarusullutik, Danskisut inatsisaat malillugu qinnuteqartut akuerineqassappata, maani najugallit?

Tikisitat nunatsinni pisariaqarnerat qularutigineqarunanngilaq. Allaammi ullutsinni danskisut nunatsinni danskisunertik kanngungalugu kalaalinngorusuttut tusarsaapput, ilaluarineqarnissartit piumanagu.

Partii Naleqqamiit tamanna paasilluarparput. Nunarsuarmioqataagattali nammineq Kalaallit kinaassuseqarluta nunarsuarmi peqataasariqarpugut. Taamaammat danskiunnarniannikkutta taava siullermik qulaajangassagut arlaqaqaat. Allaat kalaaliluarneq ullumikkut annertoq takussaareerpoq. Kinaassuseqarusunneq akerrilorsorneqarpoq, tamattagooq naligiissaangut, nunasiaataasimasut inui qaffaqaanngillat, kalaallit tikisitanit nalikinnerusut akissaasersorneqarput il.il.

Ullumikkut Kalallit Nunatsinni danskisut innuttaaqativut tikisitat nunap inoqqaaviniit naleqarnerusutut inissimajuarpud. Danskisut nammineerlutik nunaminni innuttaassuseqarput. Taakkuupullu nunatsinnut tikisitatut suliaqartoqartarpassuit. Uagulli kalaallit kinaassuserput pillugu oqaloqquneqanngilagulluunniit kinaassusitsinnut tunngasunik saqqummiigagatta, allamiualuarpugunngooq.

Naamerluinnaq, Partii Naleqqamiit Naalangaaffinngorutta aamma siunertaarput nunat allamiut nunatsinni kalaallisut innuttaassuseqalersinnaasarnissaat. Ullumikkulli nunatsinni innuttaasunngortoqarsinnaanngilaq, kalaallisut kinaassuseqannginnatta danskisut innuttaassuseqaratta. Danskisut ilarpasui Nunatsinni naliginnaasumik inoqataasut kalaaliunerartarput.

partii naleraq

Immaqa oqallisigineqarsinnaavoq oqaaseq "Inuit" atorneqassanngikkaluarnersoq, kinaassuseqarnerli pingaarnertut taakkartorusupparput. Sooruna taava Danskeq kalaaliorusoqaa, Naalagaaffinngornissarpullu akerlereqalugu? Soormi taava danskiuinnaruni?

Nunarsuarmioqataanermi danskisut oqaaseq "mangfoldighed" atorneqartarpoq, Inuiaat amerlaqisut akuuffigalugit peqataanissaq. Kisiannili akerlerigaanni nuatsinni innuttaasut nunasiaataasimasut kinguaavi, namminiilivinnissamut FN peqqussutaa malillugu namminiilivinnissamut aqutissiunneqartut, taava nunasiaataaneq pingaarnertullugu naliliisoqassaaq. Taava nammineq kinaassuseqarnata danskiussaagut.

Kinaassuserput pillugu inuiaqatigiinni oqallinnissaq pisariaqarpoq Danmarkimmi ilaquttagut tikilluaqqusaapput, sorluttaaq nunatsinniittut Danmarkimi tikilluaqqusaasut. Tamanna kipitinneqassanngilaq kinaassuseqalernitsinni, Naalagaaffinngornitsinniluunniit.

Taamaammat Danskisut innuttaassuseqarnermut inatsimmut allannguutit nunatsinnut atuutsinneqannginnissaat pissusissamisoorpoq.

Nunaniit allaniit maanga tikisitatut suliarorpata, taava uagut innuttaassuseqarnissamut periarfissat suusanersut piareerutsigit, naalagaaffitsinnut innuttaassuseqarnissamut qinnuteqarnissaat periarfissaassasoq qularutiginnilara.

Danskisut innuttaassuseqarniarluni Nunatsinnut nuuttoqannginnissaa aaliagiusimavarput. Danskisut innuttaassuseqarniartut Danmarkimut nuussinnaarjuupput, inatsisit atuuttut ataanni.

Partii Naleqqamiit eqqumaariffigaarput inuit ataasiakkaat nunat allamiut eqqugaareersimanagerat, nunarput nuannaralugu maani innuttaassuseqarusukkaluarlutik Danmarkimit periarfissinneqanngitsut. Tamannali aaqqinneqarsinnaanngisannassaaq Dansk indfødsret tamakkiisumik nunatsinnut eqqunneqassappat.

Uagununa kina kalaaliunersoq aaliangertariaqaripput, namminersornermut inatsit malillugu. ILO konvention malillugu kinaluunniit nunap inoqqaavasut misigiinnarsinnaanngilaq, tamatumani kinguaariinnermut takussutissat pisariaqartinneqarput.

Namminersornermut Inatsit malillugu, nunap inoqqaavisut akuerisaanerput nuannaarutigalugu, nunasiaataaneq kipitissinnaallugu, Namminersornermut Inatsit amerlanerussuteqangaartunik akuerisaavoq.

Taamaammat qallunaangorsaaneq (assimilering) unitsissallugu pisusaatitaagalarput danskit aamma uagut Naalakkersuisugut.

Nunarsuarmioqataaniartugununa kinaassuseqarluta, danskiunata danskiunnginnatta.

Taamaammat peqqusissut itigartillugu Partii Naleqqamiit nalorninata isummerpugut.

Pele Broberg, Partii Naleraq